

HENRI LAPEYRE, *El comercio exterior de Castilla a traves de la aduanas de Felipe II*, Valladolid 1981, ss. 403, tabl. 58, wykresy i mapy.

Autor od dawna zajmuje się historią handlu Hiszpanii z innymi krajami¹. Omawianą książkę napisał na podstawie bogatych materiałów celnych z Kastylii. Na wstępie przedstawił finanse Kastylii i całą organizację administracyjno-kontrol-

¹ H. Lapeyre, *Une famille de marchands les Rutz*, Paris 1955.

na państwa. W dwóch następnych rozdziałach omówił handel poprzez granice lądowe i morskie. Znaczniejsze zmiany gospodarczej koniunktury uderzały w handel morski prowadzony przez porty Galicji i Asturii. Autor przedstawia również postacie kupców handlujących z różnymi krajami. Odmienne niż w handlu z Europą cła pobierano od wymiany z koloniami Hiszpanii, od Wysp Kanaryjskich po środkową i południową Amerykę. Tu dużą rolę odgrywał handel niewolnikami.

Znaczna część omawianej pracy dotyczy handlu hiszpańską, głównie kastylijską, wełną. Autor pisze o rozwoju *mesty* — istniejącego w latach 1273—1836 związku hodowców owiec. Liczne tabele ukazują rozmiary wywozu wełny, tego podstawowego towaru eksportowego Hiszpanii, drogą morską do Niderlandów, na Wyspy Brytyjskie i do Włoch. Wełna hiszpańskich merynosów była w tym okresie podstawowym surowcem do wytwarzania najlepszych gatunków tkanin wełnianych. Materiały opracowane przez autora uzupełniają dane podstawowej monografii *mesty* wydanej w 1920 r.² Ukazują nowe kierunki eksportu wełny na Bliski Wschód, do Andaluzji, Francji i przez Portugalię na Wyspy Brytyjskie. Eksport ten w drugiej połowie XVI w. miał na ogół znaczną tendencję wzrostową. Ukazanie się książki H. Lapeyre ma duże znaczenie dla historii handlu europejskiego.

I. Turnau

² J. Klein, *Mesta. A Study in Spanish Economic History 1273—1836*, Cambridge 1920.